

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ І ФОЛЬКЛОРИСТИКИ

О. В. ПУНІНА

**РОБОЧІ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН,
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО КУРСІВ
«ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ», «МЕТОДОЛОГІЧНІ
АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»
ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА»
ОКР «БАКАЛАВР», «МАГІСТР»**

ДОНЕЦЬК 2011

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ І ФОЛЬКЛОРИСТИКИ

О. В. ПУНІНА

**РОБОЧІ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН,
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО КУРСІВ
«ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ», «МЕТОДОЛОГІЧНІ
АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»
ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА»
ОКР «БАКАЛАВР», «МАГІСТР»**

ДОНЕЦЬК 2011

Пуніна О. В. Робочі програми навчальних дисциплін, методичні рекомендації до курсів «Літературознавчий аналіз тексту», «Методологічні аспекти сучасного літературознавства» для спеціальності «Українська мова і література» ОКР «бакалавр», «магістр» / Ольга Василівна Пуніна. – Донецьк: Донецький національний університет, 2011. – 53 с.

Рецензенти:

Давидова-Біла Г. В., доктор філологічних наук, професор кафедри історії української літератури і фольклористики;

Бородінова М. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії української літератури і фольклористики.

Рекомендовано до друку ухвалою Вченої ради філологічного факультету Донецького національного університету (протокол № 9 від 17 червня 2011 р.)

Навчально-методичне видання вміщує робочі програми навчальних дисциплін за кредитно-модульною системою, методичні рекомендації, тестові завдання до курсів «Літературознавчий аналіз тексту», «Методологічні аспекти сучасного літературознавства» з історії української літератури для спеціальності «Українська мова і література» ОКР «бакалавр», «магістр».

ЗМІСТ

Робоча програма навчальної дисципліни, методичні рекомендації до курсу «Літературознавчий аналіз тексту».....	4
Робоча програма навчальної дисципліни, методичні рекомендації до курсу «Методологічні аспекти сучасного літературознавства».....	22
Критерії оцінювання знань студентів.....	36
Тестові завдання з курсів.....	37

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО КУРСУ «ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ»

ВСТУП

1. *Опис*

Опис дисципліни на денному відділенні

Кількісна характеристика курсу	Напрямок, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів ECTS Залікових модулів: 1 Змістових модулів: 2 Загальна кількість аудиторних годин: 18 Тижневих годин: 1	0305 – філологія 6.030501 – українська мова і література (бакалавр)	Нормативна, професійно-орієнтована 4 семестр Лекції, лабораторні заняття: 18 год. Вид контролю: залік

Опис дисципліни на заочному та прискореному відділенні

Кількісна характеристика курсу	Напрямок, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Загальна кількість аудиторних годин: 10	0305 – філологія 6.030501 – українська мова та література (бакалавр)	Нормативна, професійно-орієнтована 3 семестр Лекції: 6 год. Практичні: 4 год. Вид контролю: залік

2. *Рівень програми*

а) Необхідні вміння та компетенції для засвоєння матеріалу курсу частково формуються у процесі шкільного навчання (уміння сприймати й осмислювати художній твір, визначати його тематику, проблематику, пафос, характеризувати образи, виявляти художні особливості та ін.), частково виробляються у процесі засвоєння дисциплін «Вступ до літературознавства», «Усна народна творчість», «Давня українська література», «Лінгвістичний аналіз тексту» (фундаментальні поняття теорії літератури, художній твір як цілісна система; навички роботи на лекціях, практичних заняттях, самостійна робота із першоджерелом).

б) *Мета та завдання курсу:*

- поглиблення знань студентів із теорії літератури й отримання нових актуальних для них відомостей про аспекти й шляхи аналізу тексту;
- вдосконалення навичок літературознавчого аналізу тексту художнього твору;
- засвоєння особливостей аналізу ліричного, епічного, драматичного твору.

Прогнозованим результатом вивчення курсу є такі *знання*:

- основних понять і термінів теорії літератури;
- принципів і провідних методів аналізу тексту художнього твору;
- шляхів і рівнів аналізу художнього твору;
- специфіки комплексного (філологічного) аналізу тексту художнього твору;
- особливостей трьох літературних родів та їх жанрів.

Очікується, що студенти у процесі вивчення курсу вироблять такі *вміння*:

- доречно вживати й оперувати літературознавчими поняттями і термінами;
- обирати доцільні методи при аналізі тексту художнього твору;
- аналізувати художні твори на різних рівнях;
- дотримуватися методики аналізу творів трьох літературних родів, враховуючи їхню специфіку;
- визначати ядерні аспекти аналізу тексту художнього твору;
- виявляти специфіку аналізу художнього твору з наукового погляду в порівнянні зі шкільним підходом;
- опрацьовувати наукові джерела й застосовувати їх відомості під час аналізу.

3. *Обов'язкова чи вибіркова дисципліна*

Обов'язкова дисципліна.

4. *Викладацький склад*

Пуніна Ольга Василівна.

5. *Методика викладання та методи навчання*

Методи навчання:

Лекції: інформативні, проблемні, аналітичні; бесіда.

Лабораторні заняття.

Самостійна робота.

Творчі завдання.

6. *Мова*

українська.

1. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ

ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ 1.

АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ТЕКСТУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

Змістовий модуль 1.

Літературний твір як цілісність: духовний поетичний світ і матеріальний текст. Зміст і форма художнього твору. Художність літературного твору та його ознаки. Принципи прочитання твору: опис, аналіз, тлумачення, інтерпретація, контекстуальне вивчення. Мета аналізу твору.

Види аналізу: лінгвістичний, лінгвостилістичний, філологічний. Методи аналізу: естетичний, психологічний, соціологічний, філологічний, еволюційний (генетичний), біографічний, культурно-історичний, духовно-історичний, міфологічний, екзистенціалізму, феноменологічний, психологічний, психоаналітичний та ін. Шляхи і способи аналізу художнього твору за мірками академічного літературознавства.

Методи аналізу тексту художнього твору в школі. Параметри аналізу художнього твору в школі.

Змістовий модуль 2.

Особливості лірики як роду літератури. Рівні аналізу ліричного твору: фонетичний, стилістичний, ідейно-образний. Академічний аналіз ліричного твору (жанровий, за напрямком). Шкільний аналіз лірики.

Епос як рід літератури. Аспекти аналізу епічного твору: жанр, композиція, система мотивів, структура оповіді, часо-просторова організація, система образів, елементи інтертексту, ідейно-естетичний зміст. Аналіз епічного твору в школі (пообразний, характерологічний, сюжетний, проблемний аналіз).

Драма як рід літератури. Комплексний аналіз драматичного твору. Співвідношення діалогу й монологу, реплік персонажів і других сценічних вказівок. Авторське слово в драмі. Особливості організації часу й простору.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

- Белокурова С. П. Словарь литературоведческих терминов / Светлана Павловна Белокурова. – СПб.: «Паритет», 2006. – 316 с.
- Гаспаров М. Л. «Снова тучи надо мною...». Методика анализа / Михаил Леонович Гаспаров // Словарь литературоведческих терминов / С. П. Белокурова. – СПб.: «Паритет», 2006. – С. 215-231.
- Гиршман М. М. Литературное произведение: теория и практика анализа / Михаил Моисеевич Гиршман. – М.: Высш. шк., 1991. – 160 с.
- Есин А. Б. Принципы и приемы анализа литературного произведения: учеб. пособие / Андрей Борисович Есин. – М.: Флинта, Наука, 2008. – 247 с.
- Жигалова М. П. Типология анализа произведений русской литературы / М. П. Жигалова. – Бр., 2004. – 299 с.: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://mpzhygalova.by.ru/hudogestwen.html>
- Качуровський І. Метрика / Ігор Качуровський. – К.: Либідь, 1994. – 120 с.
- Качуровський І. Строфіка / І. Качуровський. – К.: Либідь, 1994. – 272 с.
- Качуровський І. Фоніка / І. Качуровський. – К.: Либідь, 1994. – 168 с.
- Квятковский А. Поэтический словарь / Александр Квятковский. – М.: Сов. энциклопедия, 1966. – 375 с.
- Ковалів Ю. І. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертації: посібник / Юрій Іванович Ковалів. – К.: Твім інтер, 2009. – 460 с.
- Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.

- Лихачев Д. С. Внутренний мир художественного произведения / Д. С. Лихачев // Словарь литературоведческих терминов / С. П. Белокурова. – СПб.: «Паритет», 2006. – С. 232-251.
- Магомедова Д. М. Филологический анализ лирического стихотворения: учеб. пособ. [для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений] / Дина Махмудовна Магомедова. – М.: ИЦ «Академия», 2004. – 192 с.
- Николина Н. А. Филологический анализ текста: учеб. пособ. [для студ. высш. пед. учеб. заведений] / Наталия Анатольевна Николина. – 3-е изд. – М.: ИЦ «Академия», 2008. – 272 с.
- Словник літературознавчих термінів / [уклад. В. М. Лесин, О. С. Пулинець]. – К.: Рад. письменник, 1971.
- Теория литературы: [учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений]: в 2 т. / под ред. Н. Д. Тamarченко. – М.: ИЦ «Академия», 2004 – Т. 1: Н. Д. Тamarченко, В. И. Тюпа, С. Н. Бройтман. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика. – 2004. – 512 с.
- Теорія літератури: підручник; [за ред. О. Галича] / Олександр Галич, Віталій Назарець, Євген Васильєв. – К.: Либідь, 2001. – 488 с.
- Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства / Анатолій Ткаченко. – К.: Правда Ярославичів, 1998. – 447 с.
- Фролова К. П. Аналіз художнього твору: деякі методи вивчення тексту художнього твору / Клавдія Павлівна Фролова. – К.: Рад. школа, 1975. – 175 с.
- Фролова К. П. Цікаве літературознавство / К. П. Фролова. – К.: Освіта, 1991. – 192 с.
- Хализев В. Е. Теория литературы: учеб. / Валентин Евгеньевич Хализев. – М.: Высш. шк., 1999. – 398 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

- Анализ художественного произведения: Художественное произведение в контексте творчества писателя / Е. И. Анненкова, Э. М. Румянцева и др. – М.: Просвещение, 1987. – 176 с.
- Бахтин М. Проблема содержания, материала и формы в словесном художественном творчестве // Эстетика словесного творчества / Михаил Бахтин. – М.: Искусство, 1979. – С. 6-71.
- Бахтин М. Эпос и роман (О методологии исследования романа) // Вопросы литературы и эстетики / М. Бахтин. – М.: Худ. лит-ра, 1975. – С. 447-484.
- Білецький О. І. Зібрання праць: у 5 т. / Олександр Іванович Білецький. – К.: Наук. думка, 1965-1966 – Т. 3. – 1966. – 608 с.
- Волкова Е. В. Произведение искусства – предмет эстетического анализа / Елена Васильевна Волкова. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1976. – 288 с.
- Гиршман М. М. Литературное произведение: Теория художественной целостности / М. М. Гиршман. – М.: Языки славянской культуры, 2002. – 528 с.

- Домашенко А. В. Об интерпретации и толковании: монография / Александр Владимирович Домашенко. – Донецк: ДонНУ, 2007. – 277 с.
- Жирмунский В. М. Теория литературы. Поэтика. Стилистика / Виктор Максимович Жирмунский. – Ленинград: Наука, 1977. – 407 с.
- Лотман Ю. Про содержание и структуру понятия «художественная литература» // Избранные статьи / Ю. М. Лотман. – Таллинн, 1992. – Т. 1. – С. 203-216.
- Поспелов Г. Н. Теория литературы: учеб. [для ун-тов] / Геннадий Николаевич Поспелов. – М.: Высш. шк., 1978. – 351 с.
- Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст.; [за ред. В. Моренця / пер. з пол. С. Яковенка]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 543 с.
- Томашевский Б. В. Теория литературы. Поэтика / Борис Викторович Томашевский. – М.: Аспект Пресс, 1999. – 334 с.
- Тюпа В. И. Художественность литературного произведения. Вопросы типологии / Валерий Игоревич Тюпа. – Красноярск: Изд-во Краснояр. ун-та, 1987. – 224 с.
- Тюпа В. И. Художественный дискурс (Введение в теорию литературы) / В. И. Тюпа. – Тверь: Твер. гос. ун-т, 2002. – 80 с. – (Литературный текст: проблемы и методы исследования; серия «Лекции в Твери»).

2. МОДУЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ

Заліковий модуль	Зміст модулю	Кількість годин					
		д/в			з/в і п/в		
		Лекції	Лабор.	Самост.	Лекції	Практич.	Самост.
Аспекти аналізу тексту художнього твору	Літературно-художній твір і текст художнього твору: ракурси розуміння: 1. Літературний твір як цілісність: духовний поетичний світ і матеріальний текст. 2. Зміст і форма художнього твору. 3. Художність літературного твору та його ознаки.	2			1		
	Принципи прочитання і методи аналізу художнього твору: 1. Принципи прочитання твору. 2. Мета аналізу твору. Види	2					

	й методи.						
	Шляхи аналізу художнього твору: 1. Шляхи і способи аналізу художнього твору за мірками академічного літературознавства. 2. Методи аналізу художнього твору в школі. 3. Параметри аналізу художнього твору в школі.	2			1		
	Філологічний аналіз ліричного твору: 1. Лірика як рід літератури. Особливості. 2. Академічний аналіз ліричного твору. 3. Шкільний аналіз лірики.	2	2		1	1	
	Філологічний аналіз епічного твору: 1. Епос як рід літератури. 2. Аспекти аналізу епічного твору. 3. Аналіз епічного твору в школі.	2	2		2	2	
	Філологічний аналіз драматичного твору: 1. Драма як рід літератури. 2. Комплексний аналіз драматичного твору.	2	2		1	1	

3. ПЛАНИ ЛАБОРАТОРНИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні для заочного та прискореного відділення

Аналіз ліричного й епічного твору

1. Особливості ліричного твору. Рівні аналізу.
2. Аналіз ліричних творів Г. Кривди «*Нарву зірок і почеплю на груди...*» та О. Солов'я «*є відстань поміж деревом і птахом...*».
3. Специфіка епічного твору. Шляхи аналізу.
4. Аналіз новели Г. Кривди «*Яблунька*».

ЛІТЕРАТУРА

- Есин А. Б. Принципы и приемы анализа литературного произведения: учеб. пособие / Андрей Борисович Есин. – М.: Флинта, Наука, 2008. – 247 с.
- Магомедова Д. М. Филологический анализ лирического стихотворения: учеб. пособ. [для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений] / Дина Махмудовна Магомедова. – М.: ИЦ «Академия», 2004. – 192 с.
- Теория литературы: [учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений]: в 2 т. / под ред. Н. Д. Тamarченко. – М.: ИЦ «Академия», 2004 – Т. 1: Н. Д. Тamarченко, В. И. Тюпа, С. Н. Бройтман. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика. – 2004. – 512 с.
- Теорія літератури: підручник; [за ред. О. Галича] / Олександр Галич, Віталій Назарець, Євген Васильєв. – К.: Либідь, 2001. – 488 с.

Аналіз епічного та драматичного твору

1. Аналіз оповідання Л. Скрипника «Немає праці».
2. Драматичний твір: комплексний аналіз.
3. Аналіз драматичного твору О. Росича «Останній забій».

ЛІТЕРАТУРА

- Есин А. Б. Принципы и приемы анализа литературного произведения: учеб. пособие / Андрей Борисович Есин. – М.: Флинта, Наука, 2008. – 247 с.
- Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
- Николина Н. А. Филологический анализ текста: учеб. пособ. [для студ. высш. пед. учеб. заведений] / Наталия Анатольевна Николина. – 3-е изд. – М.: ИЦ «Академия», 2008. – 272 с.
- Фролова К. П. Аналіз художнього твору: деякі методи вивчення тексту художнього твору / К. П. Фролова. – К.: Рад. школа, 1975. – 175 с.
- Теория литературы: [учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений]: в 2 т. / под ред. Н. Д. Тamarченко. – М.: ИЦ «Академия», 2004 – Т. 1: Н. Д. Тamarченко, В. И. Тюпа, С. Н. Бройтман. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика. – 2004. – 512 с.
- Твори для аналізу додаються в електронному форматі.

Лабораторні для денного відділення

Аналіз ліричного твору

1. Специфіка, рівні аналізу ліричного твору.
2. Аналіз ліричного твору Н. Білоцерківець «Ми помрем не в Парижі».
3. Аналіз віршів Т. Федюка, І. Андрусяка.

ЛІТЕРАТУРА

- Квятковский А. Поэтический словарь / Александр Квятковский. – М.: Сов. энциклопедия, 1966. – 375 с.
- Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
- Магомедова Д. М. Филологический анализ лирического стихотворения: учеб. пособ. [для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений] / Дина Махмудовна Магомедова. – М.: ИЦ «Академия», 2004. – 192 с.
- Словник літературознавчих термінів / [уклад. В. М. Лесин, О. С. Пулинець]. – К.: Рад. письменник, 1971.
- Теория литературы: [учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений]: в 2 т. / под ред. Н. Д. Тмарченко. – М.: ИЦ «Академия», 2004 – Т. 1: Н. Д. Тмарченко, В. И. Тюпа, С. Н. Бройтман. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика. – 2004. – 512 с.

***

- Андрусяк І. Писати мислите: [збірка поезій] / Іван Андрусяк. – К.: Факт, 2008. – 128 с.
- Андрусяк І. Часниковий сік: [збірка поезій] / І. Андрусяк. – К.: Факт, 2004. – 128 с.
- Білоцерківець Н. Готель Централь: [вибрані вірші] / Наталка Білоцерківець. – Львів: Кальварія, 2004. – 120 с.
- Федюк Т. Обличчя пустелі: [вірші] / Тарас Федюк. – К.: Факт, 2005. – 142 с.
- Федюк Т. Таємна ложа: [вірші] / Т. Федюк. – Львів: Кальварія, 2003. – 160 с.
- Федюк Т. Трансністрія: [збірка поезій] / Т. Федюк. – К.: Факт, 2007. – 108 с.

Аналіз епічного твору

1. Шляхи аналізу епічного твору.
2. Аналіз новели О. Деркачової «*Кирпатий листочок*».
3. Аналіз твору Ю. Покальчука (на вибір).

ЛІТЕРАТУРА

- Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
- Николина Н. А. Филологический анализ текста: учеб. пособ. [для студ. высш. пед. учеб. заведений] / Наталия Анатольевна Николина. – 3-е изд. – М.: ИЦ «Академия», 2008. – 272 с.
- Теория литературы: [учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений]: в 2 т. / под ред. Н. Д. Тмарченко. – М.: ИЦ «Академия», 2004 –

Т. 1: Н. Д. Тмарченко, В. И. Тюпа, С. Н. Бройтман. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика. – 2004. – 512 с.

▪ Хализев В. Е. Теория литературы: учеб. / Валентин Евгеньевич Хализев. – М.: Высш. шк., 1999. – 398 с.

***

▪ Деркачова О. Оповідання / Ольга Деркачова // Кур'єр Кривбасу. – 2008. – № 226-227. – С. 48-58.

▪ Покальчук Ю. Інший бік місяці: [новели] / Юрій Покальчук. – Львів: Кальварія, 2000. – 80 с.

▪ Покальчук Ю. Окружна дорога: [повісті та оповідання] / Ю. Покальчук. – Харків: Фоліо, 2004. – 511 с.

▪ Покальчук Ю. Час прекрасний: [повісті та оповідання] / Ю. Покальчук. – Харків: Фоліо, 2002. – 655 с.

▪ Покальчук Ю. Шабля і стріла: [романи, повісті та оповідання] / Ю. Покальчук. – Харків: Фоліо, 2003. – 543 с.

Аналіз драматичного твору

1. Філологічний аналіз драматичного твору.

2. Аналіз драматичного твору В. Махна «Coney Island».

3. Інтерпретація сучасного драматичного твору (на вибір, наприклад, С. Майданська, О. Росич та ін.).

ЛІТЕРАТУРА

▪ Николина Н. А. Филологический анализ текста: учеб. пособ. [для студ. высш. пед. учеб. заведений] / Наталия Анатольевна Николина. – 3-е изд. – М.: ИЦ «Академия», 2008. – 272 с.

▪ Словник літературознавчих термінів / [уклад. В. М. Лесин, О. С. Пулинець]. – К.: Рад. письменник, 1971.

▪ Теория литературы: [учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений]: в 2 т. / под ред. Н. Д. Тмарченко. – М.: ИЦ «Академия», 2004 – Т. 1: Н. Д. Тмарченко, В. И. Тюпа, С. Н. Бройтман. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика. – 2004. – 512 с.

▪ Теорія літератури: підручник; [за ред. О. Галича] / Олександр Галич, Віталій Назарець, Євген Васильєв. – К.: Либідь, 2001. – 488 с.

***

▪ Махно В. Coney Island / Василь Махно // Кур'єр Кривбасу. – 2007. – № 214-215. – С. 127-138.

▪ !! Сучасні твори шукати в періодичних виданнях, числа за останні роки («Кальміус», «Київська Русь», «Кур'єр Кривбасу», «Березіль», «Четвер», «Сучасність»), антологіях сучасної драматургії (вид-во «Смолоскип»).

4. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Карта самостійної роботи студента

Види самостійної роботи	Термін виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
Підготовка до лабораторного заняття, виконання аналізу художнього твору на вибір	квітень – травень	Участь у лабораторному занятті, перевірка викладачем письмово виконаного завдання	50 (30 / 20)
Підготовка навчальних матеріалів (словник), робота з текстом (аналіз нетрадиційними методами)	травень	Перевірка викладачем	50 (20 / 30)
Загальна кількість балів за СРС			100

Карта самостійної роботи студента (заочне, прискорене)

Види самостійної роботи	Термін виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
Підготовка до практичного заняття	2 заняття	Участь у практичному занятті	20
Опрацювання літератури, аналіз творів трьох родів	жовтень	Домашня контрольна робота	50
Підготовка навчальних матеріалів (словник)	жовтень	Перевірка викладачем	30
Загальна кількість балів за СРС			100

4.2. Питання і література для самостійного опрацювання навчального матеріалу

I. МОВА ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ: ТРОПИ

1. Основні різновиди тропу: метафора, метонімія, порівняння. Їх види, функції.
2. Інші засоби поетичного мовлення: паралелізм, порівняння, символ, антономазія, евфемізм, епітет, іронія – специфіка, функціонування.

II. ПОЕТИЧНИЙ СИНТАКСИС

1. Стилiстичні фігури та прийоми.
2. Риторичні фігури.

III. ФОНІКА. МЕТРИКА. СТРОФІКА

1. Звукова організація поетичної мови.
2. Метрика. Головні системи версифікації.
3. Закономірності побудови ритмічної мови.

ЛІТЕРАТУРА

- Белокурова С. П. Словарь литературоведческих терминов / С. П. Белокурова. – СПб.: «Паритет», 2006. – 316 с.
- Качуровський І. Метрика / І. Качуровський. – К.: Либідь, 1994. – 120 с.
- Качуровський І. Строфіка / І. Качуровський. – К.: Либідь, 1994. – 272 с.
- Качуровський І. Фоніка / І. Качуровський. – К.: Либідь, 1994. – 168 с.
- Квятковский А. Поэтический словарь / А. Квятковский. – М.: Сов. энциклопедия, 1966. – 375 с.
- Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
- Словник літературознавчих термінів / [уклад. В. М. Лесин, О. С. Пулинець]. – К.: Рад. письменник, 1971.
- Теория литературы: [учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений]: в 2 т. / под ред. Н. Д. Тamarченко. – М.: ИЦ «Академия», 2004 – Т. 1: Н. Д. Тamarченко, В. И. Тюпа, С. Н. Бройтман. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика. – 2004. – 512 с.
- Теорія літератури: підручник; [за ред. О. Галича] / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв. – К.: Либідь, 2001. – 488 с.
- Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства / А. Ткаченко. – К.: Правда Ярославичів, 1998. – 447 с.
- Фролова К. П. Цікаве літературознавство / К. П. Фролова. – К.: Освіта, 1991. – 192 с.
- Хализев В. Е. Теория литературы: учеб. / В. Е. Хализев. – М.: Высш. шк., 1999. – 398 с.

4.3. Індивідуальна робота

Передбачає аналіз художніх творів трьох родів (ліричного, епічного, драматичного) нетрадиційними методами.

ЛІТЕРАТУРА ДО ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ (для д/в)

МІФОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД

1. Афанасьев А. Н. Происхождение мифа / А. Н. Афанасьев. – М., 1996.
2. Булашев Г. О. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях: Космогонічні легенди та вірування / Г. О. Булашев. – К., 1993.
3. Гнатюк В. Нарис української міфології / В. Гнатюк. – Львів, 2000.
4. Грабович Г. Шевченко як міфотворець: Семантика символів у творчості поета / Григорій Грабович. – К., 1991.
5. Костомаров М. І. Слов'янська міфологія: Вибрані праці з фольклористики й літературознавства / М. І. Костомаров. – К., 1994.
6. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму: літературознавчі студії / Ярослав Поліщук. – Івано-Франківськ, 1999.
7. Фрай Н. Анатомія критики / Нортроп Фрай // Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX веков. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – С. 232-261.
8. Фрай Н. Архетипний аналіз: теорія мітів / Н. Фрай // Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 142-172.
9. Фрейденберг О. М. От мифа к лирике / О. М. Фрейденберг // Вопросы литературы. – 1973. – № 11.

ФОРМАЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД

1. Грабович Г. Апорія українського формалізму // Тексти і маски / Г. Грабович. – К.: Критика, 2005. – С. 69-84.
2. Жирмунский В. М. Теория литературы. Поэтика. Стилистика / В. М. Жирмунский. – Ленинград: Наука, 1977. – 407 с.
3. Матвієнко С. Дискурс формалізму: український контекст / С. Матвієнко. – Львів: Літопис, 2004. – 142 с.
4. Медведев П. Н. Формализм и формалисты / П. Н. Медведев. – Л.: Изд-во писателей в Ленинграде, 1934. – 210 с.
5. Пештак П. Російський формалізм / П. Пештак // Література. Теорія. Методологія; [пер. з польськ. С. Яковенка / упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької]. – К.: Вид. дім «Киево-Могилянська академія», 2006. – С. 136-175.
6. Поліщук Я. Інтуїтивний формалізм // Література як геокультурний проект: монографія / Я. Поліщук. – К.: Академвидав, 2008. – С. 59-85.
7. Ханзен-Лёве Оге А. Русский формализм: Методологическая реконструкция развития на основе принципа остранения; [пер. с нем. С. А. Ромашко] / А. Оге Ханзен-Лёве. – М.: Языки русской культуры, 2001. – 672 с.
8. Шкловский В. Гамбургский счёт: Статьи – воспоминания – эссе (1914-1933) / В. Шкловский. – М.: Сов. писатель, 1990. – 544 с.

СТРУКТУРАЛЬНИЙ ПІДХІД

1. Барт Р. Від твору до тексту / Р. Барт // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 491-496.
2. Барт Р. S/Z / пер. с фр. 2-е изд., испр.; под ред. Г. К. Косикова / Ролан Барт. – М.: Эдиториал УРСС, 2001. – 232 с.
3. Барт Р. Текстуальний аналіз «Вальдемара» Е. По / Р. Барт // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 497-524.
4. Еко У. Поетика відкритого тексту / Умберто Еко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 525-538.
5. Зарубежная эстетика и теория литературы XIX – XX веков. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 511 с.
6. Лотман Ю. М. Структура художественного текста / Ю. М. Лотман. – М., 1970.
7. Лотман Ю. Текст у тексті / Юрій Лотман // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 581-595.
8. Структурализм: «за» и «против». – М., 1975.
9. Успенский Б. Поэтика композиции: Структура художественного текста и типология композиционной формы / Б. Успенский. – М., 1970.

НАРАТОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД

1. Брокмейер Й., Харре Р. Нарратив: проблеми и обещания одной альтернативной парадигмы / Й. Брокмейер, Р. Харре // Вопросы философии. – 2000. – № 3.
2. Женнет Ж. Работы по поэтике. Фигуры: в 2 т / Ж. Женнет. – М., 1998.
3. Зенкин С. Критика нарративного разума / С. Зенкин // НЛО. – 2004. – № 65.
4. Ткачук О. М. Наратологічний словник / О. М. Ткачук. – Тернопіль: Астон, 2002. – 173 с.

ДЕКОНСТРУКТИВІСТСЬКИЙ ПІДХІД

1. Дерріда Ж. Структура, знак і гра в дискурсі гуманітарних наук / Жак Дерріда // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 617-640.
2. Крістева Ю. Полілог / Юлія Крістева. – К.: Юніверс, 2004. – 480 с.
3. Ман П. де. Опірність теорії / Поль де Ман // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 641-659.
4. Мругальський М. Деконструкція – постструктуралізм – деконструктивізм / Міхал Мругальський // Література. Теорія. Методологія; [пер. з польськ. С. Яковенка / упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – С. 333-377.
5. Фуко М. Що таке автор? / Мішель Фуко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 598-616.

ПСИХОАНАЛІТИЧНИЙ ПІДХІД

1. Зборовська Н. В. Психоданаліз і літературознавство / Ніла Вікторівна Зборовська. – К., 2003.
2. Левчук Л. Психоданаліз: історія, теорія, мистецька практика / Л. Левчук. – К., 2002.
3. Павличко С. Теорія літератури; [упоряд. В. Агеєва, Б. Кравченко; передм. М. Зубрицька] / Соломія Павличко. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 679 с.
4. Потканський Я. Психоданаліз у літературознавчих дослідженнях / Ян Потканський // Література. Теорія. Методологія; [пер. з польськ. С. Яковенка / упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – С. 292-311.
5. Фройд З. Вступ до психоданалізу / З. Фройд. – К.: Вид-во Соломії Павличко, 1998.
6. Фройд З. Поет і фантазування / З. Фройд // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 109-118.
7. Юнг К. Г. Аналітична психологія / К. Г. Юнг. – СПб., 1994.

РЕЦЕПТИВНА ЕСТЕТИКА

1. Зубрицька М. Школа рецептивної естетики / М. Зубрицька // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 247-348.
2. Ізер В. Процес читання: феноменологічне наближення / В. Ізер // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 349-368.
3. Червінська О. В. Рецептивна поетика. Історико-методологічні та теоретичні засади: навч. Посібник / О. В. Червінська. – Чернівці: Рута, 2001. – 56 с.
4. Яусс Г. К проблемам диалогического понимания / Г. Яусс // Вопросы философии. – 1994. – № 12.
5. Яусс Г. Р. Естетичний досвід і літературна герменевтика / Г. Р. Яусс // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 368-403.

ФЕМІНІСТИЧНА КРИТИКА

1. Агеєва В. Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму / В. Агеєва. – К.: Факт, 2003. – 320 с.
2. Бовуар Сімона де. Друга стаття: у 2 т / Сімона де Бовуар. – К.: Основи, 1994-1995.
3. Жінка як текст. Емма Андіївська, Соломія Павличко, Оксана Забужко: фрагменти творчості і контексти. – К., 2002.
4. Зборовська Н. Жіноча сповідь на тлі чоловічого «герметизму» / Н. Зборовська // Слово і Час. – 1996. – Ч. 8-9; Ч. 2. – 2004.
5. Зборовська Н. Український культурний канон: феміністична інтерпретація / Н. Зборовська // Кур'єр Кривбасу. – 2000. – Ч. Квітень-травень.
6. Крістева Ю. Stabat Mater / Юлія Крістева // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 662-679.

7. Шовалтер Е. Феміністична критика у пущі / Елейн Шовалтер // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 680-702.

ПОСТКОЛОНІАЛЬНА КРИТИКА

1. Бгабга Г. Націєрозповідність / Гомі Бгабга // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 738-740.
2. Дюрінг С. Література – двійник націоналізму? / Саймон Дюрінг // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 744-745.
3. Саїд Е. Орієнталізм / Едвард Саїд // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 719-737.
4. Слемон С., Тіффін Г. Постколоніальна критика / Стівен Слемон, Гелен Тіффін // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 709-713.

ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНИЙ ПІДХІД

1. Астаф'єв О. Інтертекстуальність як літературна стратегія / О. Астаф'єв // Слово і Час. – 2005. – № 12.
2. Барт Р. Избранные работы. Семиотика. Поэтика / Р. Барт. – М., 1994.
3. Ильин И. П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм / И. П. Ильин. – М., 1996.
4. Интертекстуальность // Хализев В. Е. Теория литературы: учеб. / Валентин Евгеньевич Хализев. – М.: Высш. шк., 1999. – С. 259-262.
5. Кристева Ю. Избранные работы: разрушение поэтики / Ю. Кристева. – М., 2004.
6. Порівняльне літературознавство: підруч. / В. Будний, М. Ільницький. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 430 с.
7. Современное зарубежное литературоведение. Страны Западной Европы и США. Концепции, школы, термины. – М., 1996.

4.4. Завдання до заліку

Денне відділення

1. Підготовка навчальних матеріалів (словник: тропи, стилістичні фігури, прийоми; риторичні фігури; віршовані розміри). Приклади наводити з сучасної літератури (І. Андрусяк, М. Кіяновська, О. Степаненко, О. Соловей, А. Дністровий, Г. Крук, Ю. Покальчук, С. Ушкалов, Б.-О. Горобчук, О. Коцарев, Т. Федюк, П. Вольвач, В. Герасим'юк, Т. Малярчук, О. Забужко, О. Деркачова, С. Андрухович, Т. Прохасько та ін.).

2. Робота з твором (аналіз шкільний, академічний та із використанням нетрадиційних методів одного виду чи всі три – ліричного, епічного та драматичного за шкільним та академічним типами).

Прискорене, заочне відділення

1. Підготовка навчальних матеріалів (словник: тропи, стилістичні фігури, прийоми; риторичні фігури; віршовані розміри). Приклади наводити з творів донецьких авторів (Г. Кривда, Є. Летюк, В. Соколов, П. Байдебуря, С. Божко, Л. Талалай, В. Стус, Е. Андієвська, М. Рудь, В. Голобородько, В. Старун, Е. Свенцьцька та ін.).
2. Робота з твором (аналіз шкільний, академічний ліричного, епічного та драматичного творів).

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОЧНОГО, МОДУЛЬНОГО, ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

5.1. Система оцінювання академічних досягнень студентів за 100-бальною шкалою (залік)

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			
Заліковий модуль 1 (max 100 балів)			Загальна кількість балів
Організаційно-навчальна робота студента в аудиторії	Індивідуальна робота. Самостійна робота	Залікова модульна робота 1	
1	2	3	4
50	50	-	100

5.2. Критерії оцінювання знань із курсу

Додаються в кінці методичного видання.

5.3. Зразки типових завдань

5.3.1. Завдання для модульного контролю

Для модульного контролю (за необхідності) підготовлено шість варіантів, кожен із яких містить два однотипних питання – теоретико-практичного характеру (з'ясування специфіки ліричного та епічного творів, їх аналіз). Максимальна кількість балів загалом – 10.

Варіант 1

1. Здійснити філологічний аналіз ліричного твору І. Андрусяка «і те, що приживається – повільне...».

2. З'ясувати особливості аналізу зовнішньої композиції епічного твору (на власному прикладі з сучасної літератури).

Варіант 2

1. Здійснити філологічний аналіз ліричного твору Т. Федюка «Ти мене захисти...».

2. З'ясувати особливості аналізу системи мотивів епічного твору (на власному прикладі з сучасної літератури).

Варіант 3

1. Здійснити філологічний аналіз ліричного твору І. Андрусяка «лишень тому, що поруч – океан...».

2. З'ясувати особливості аналізу структури оповіді епічного твору (на власному прикладі з сучасної літератури).

Варіант 4

1. Здійснити філологічний аналіз ліричного твору А. Дністрового «Минеш і ти...».

2. З'ясувати специфіку просторово-часової організації епічного твору (на власному прикладі з сучасної літератури).

Варіант 5

1. Здійснити філологічний аналіз ліричного твору Г. Крук «ти виходиш із тиші...».

2. З'ясувати специфіку просторово-часової організації драматичного твору (на власному прикладі з сучасної літератури).

Варіант 6

1. Здійснити філологічний аналіз ліричного твору О. Солов'я «Цілу вічність чекав я на тебе...».

2. З'ясувати особливості аналізу системи образів епічного твору (на власному прикладі з сучасної літератури).

5.4. Перелік питань, що виносяться на залік

Студенти, які не набрали необхідну кількість балів (100) упродовж курсу, можуть отримати додаткові на заліку.

Питання до заліку

1. Поняття тропу. Основні види, їх функції.

2. Типи метафор, функції (на прикладі конкретного твору; текст художнього твору додається).

3. Метонімія. Її види.
4. Метонімія у ліричному творі (текст додається).
5. Синекдоха та її види. Функції у художньому творі.
6. Види порівняння.
7. Стилїстичні фігури. Їх функціонування.
8. Риторична фігура в ліричному творі.
9. Градація та її види.
10. Первинний і вторинний звуко-символізм.
11. Головні системи версифікації.
12. Силабо-тонічна система віршування.
13. Строфа: ознаки, типи.
14. Літературно-художній твір як цілісність: особливості структури поетичного світу й тексту як його матеріального носія.
15. Критерії художності твору.
16. Органічна єдність форми і змісту художнього твору.
17. Опис й аналіз як принципи прочитання тексту художнього твору.
18. Тлумачення й інтерпретація як принципи прочитання тексту художнього твору.
19. Філологічний аналіз художнього твору: мета, етапи, специфіка.
20. Методи аналізу тексту художнього твору.
21. Шляхи аналізу твору.
22. Аналіз художнього твору в школі: параметри.
23. Особливості лірики як роду літератури.
24. Рівні аналізу ліричного твору.
25. Ліричне “Я”: специфіка проявлення (на матеріалі ліричних творів).
26. Науковий підхід в аналізі ліричного твору (на прикладі тексту, що додається).
27. Шкільне вивчення ліричного твору.
28. Особливості епосу як роду літератури.
29. Аспекти аналізу епічного твору.
30. Композиційний аналіз епічного твору (текст додається).
31. Словесний образ епічного твору (на прикладі новели О. Деркачової).
32. Структура оповіді в оповіданні Т. Малярчук (текст додається).
33. Інтертекстуальні зв'язки при аналізі художнього твору.
34. Шкільний розбір епічного твору.
35. Специфіка драми як роду літератури.
36. Часопростір у драмі (аналіз тексту, що додається).
37. Аналіз драматичного твору в школі.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО КУРСУ «МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

ВСТУП

1. *Опис*

Опис дисципліни

Кількісна характеристика курсу	Напрямок, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів ECTS Залікових модулів: 1 Змістових модулів: 1 Загальна кількість аудиторних годин: 18 Тижневих годин: 1	0305 – філологія 8.030501 – українська мова і література (магістр)	Нормативна, професійно-орієнтована 1 семестр Лекції, практичні заняття: 18 год. Вид контролю: залік

2. *Рівень програми*

а) Необхідні вміння та компетенції для засвоєння матеріалу курсу частково формуються у процесі засвоєння дисциплін «Вступ до літературознавства», «Лінгвістичний аналіз тексту», «Літературознавчий аналіз тексту», «Теорія літератури» (фундаментальні поняття теорії літератури, художній твір як цілісна система; навички роботи на лекціях, практичних заняттях, самостійна робота із першоджерелами).

б) *Мета та завдання курсу:*

Мета курсу полягає в поглибленому вивченні структурального підходу до інтерпретації художнього твору; передбачає розв'язання таких *завдань*:

- поглиблення знань студентів зі сфери сучасних літературознавчих методологій, отримання нових актуальних для них відомостей про структуру, компоненти структури художнього тексту, аспекти його аналізу;
- вдосконалення навичок літературознавчого аналізу тексту художнього твору;
- засвоєння специфіки ліричного й епічного твору в світлі структуралізму.

Прогнозованим результатом вивчення курсу є такі *знання*:

- основних понять і термінів структуралізму;
- провідних структурних підходів до тексту художнього твору;
- специфіки структури ліричного твору й проведення граматичного (морфологічного) аналізу щодо нього;
- особливостей текстуального аналізу епічного твору, його точок зору (композиції), принципів оповіді.

Очікується, що студенти у процесі вивчення курсу вироблять такі *вміння*:

- доречно вживати й оперувати літературознавчими поняттями і термінами;

- доцільно керуватися методиками структурального аналізу художнього твору;
- дотримуватися правил дискурсу структуралізму при розгляді художнього твору;
- визначати ядерні аспекти структури тексту художнього твору;
- виявляти специфіку кожного з типів структурального підходу до тексту художнього твору;
- опрацювати наукові джерела й застосовувати набуті знання на практиці.

3. *Обов'язкова чи вибіркова дисципліна*

Обов'язкова дисципліна.

4. *Викладацький склад*

Пуніна Ольга Василівна.

5. *Методика викладання та методи навчання*

Методи навчання:

Лекції: інформативні, проблемні, аналітичні; бесіда.

Самостійна робота студентів під контролем викладача.

Консультативна робота. Творчі завдання.

6. *Мова*

українська.

1. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ

ЗАЛКОВИЙ МОДУЛЬ 1.

СТРУКТУРАЛІЗМ ЯК ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧА МЕТОДОЛОГІЯ: СПЕЦИФІКА РЕАЛІЗАЦІЇ

Змістовий модуль 1.

Структуралізм як літературознавча школа. Семіотика як основа структуралізму. Основні категорії структуральної поетики. Поетика й поетична функція. Граматика поезії Романа Якобсона. Структуральний аналіз ліричного твору в світлі міфологізму (праці К. Леві-Стросса). Елементи й рівні парадигматики художнього тексту (за Ю. Лотманом). Синтагматична вісь структури тексту. Композиція художнього твору. Співвідношення оповіді й опису (за Ц. Тодоровим). Зв'язок послідовного проходження й відношень трансформації в оповіді. Типи організації оповіді (міфологічний, гносеологічний, ідеологічний). Елементи оповідальності. Поняття оповіді у Ж. Женетта. Категорії оповідного дискурсу: час, модальність, стан. Часовий аналіз оповіді. Поняття «композиція» у Б. Успенського. «Точка зору» як проблема композиції. Типи «точок зору» (план ідеології, фразеології, часопростору, психології тощо). Проблеми композиції художнього тексту.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

- Арістотель. Поетика / Арістотель. – К.: Мистецтво, 1967. – 130 с.
- Барт Р. Від твору до тексту / Ролан Барт // Антологія світової літературно-

- критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 491-496.
- Барт Р. Нулевая степень письма / Р. Барт // Семиотика. – М.: Радуга, 1983. – С. 306-349.
  - Барт Р. S/Z / пер. с фр. 2-е изд., испр.; под ред. Г. К. Косикова / Ролан Барт. – М.: Эдиториал УРСС, 2001. – 232 с.
  - Барт Р. Текстуальний аналіз «Вальдемара» Е. По / Р. Барт // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 497-524.
  - Виноградов В.В. Из истории изучения поэтики: [Электронный ресурс] // Режим доступа: www.opojaz.ru
  - Гиршман М. М. Литературное произведение: теория и практика анализа / Михаил Моисеевич Гиршман. – М.: Высш. шк., 1991. – 160 с.
  - Григорьев В. П. Паронимическая аттракция // Поэтика слова / В. П. Григорьев. – М., 1979. – С. 251-299.
  - Домащенко А. В. Об интерпретации и толковании: монография / Александр Владимирович Домащенко. – Донецк: ДонНУ, 2007. – 277 с.
  - Еко У. Поетика відкритого твору / Умберто Еко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 525-538.
  - Еко У. Реторика та ідеологія / У. Еко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 539-548.
  - Еко У. Надінтерпретація текстів / У. Еко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 549-563.
  - Еко У. Поміж автором і текстом / У. Еко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 564-580.
  - Энциклопедия постмодернизму; [за ред. Ч. Вилквиста та В. Тейлора]; пер. з англ. В. Шовкун. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 503 с.
  - Женетт Ж. Фигуры: в 2 т. / Жерар Женетт. – М.: Изд-во им. Сабашниковых, 1998. – Т. 1. – 944 с.; Т. 2. – 472 с.
  - Жирмунский В. М. Теория литературы. Поэтика. Стилистика / Виктор Максимович Жирмунский. – Ленинград: Наука, 1977. – 407 с.
  - Зарубежная эстетика и теория литературы XIX – XX веков. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 511 с.
  - Квятковский А. Поэтический словарь / Александр Квятковский. – М.: Сов. энциклопедия, 1966. – 375 с.
  - Ковалів Ю. І. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертації: посібник / Юрій Іванович Ковалів. – К.: Твім інтер, 2009. – 460 с.
  - Козлов А. С. Литературоведение Англии и США XX века / А. С. Козлов. – М.: Моск. лицей, 2004. – 256 с.
  - Лакан Ж. Избранное: [Электронный ресурс] // Режим доступа: www.lacan.narod.ru
  - Леві-Стросс К. Міт і значення / Клод Леві-Стросс // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 448-464.

- Література. Теорія. Методологія; [пер. з польськ. С. Яковенка / упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 543 с.
- Лотман Ю. М. Структура художественного текста / Ю. М. Лотман. – М.: Искусство, 1970. – 384 с.
- Лотман Ю. Текст у тексті / Юрій Лотман // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 581-595.
- Ржевская Н. Ф. Литературоведение и критика в современной Франции: Основные направления. Методология и тенденции / Наталья Федоровна Ржевская. – М.: Наука, 1985. – 270 с.
- Скафтымов А. П. Поэтика художественного произведения / Александр Павлович Скафтымов. – М.: Высш. шк., 2007. – 535 с. – (Классика литературной науки).
- Современное зарубежное литературоведение: страны Западной Европы и США: концепции и школы. – М.: ИНТРАДА, 1996. – 319 с.
- Теория литературы: [учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений]: в 2 т. / под ред. Н. Д. Тamarченко. – М.: ИЦ «Академия», 2004 – Т. 1: Н. Д. Тamarченко, В. И. Тюпа, С. Н. Бройтман. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика. – 2004. – 512 с.
- Теория литературы: [учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений]: в 2 т. / под ред. Н. Д. Тamarченко. – М.: ИЦ «Академия», 2004 – Т. 2: С. Н. Бройтман. Историческая поэтика. – 2004. – 368 с.
- Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст.; [за ред. В. Моренця / пер. з пол. С. Яковенка]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 543 с.
- Тодоров Ц. Поняття літератури та інші есе / Цветан Тодоров; [пер. з франц. Є. Марічева]. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. – 162 с.
- Тодоров Ц. Семиотика літератури / Ц. Тодоров // Семиотика. – М.: Радуга, 1983. – С. 350-354.
- Томашевский Б. В. Теория литературы. Поэтика / Борис Викторович Томашевский. – М.: Аспект Пресс, 1999. – 334 с.
- Успенский Б. Поэтика композиции: Структура художественного текста и типология композиционной формы / Б. Успенский. – СПб.: Азбука, 2000. – 348 с.
- Хализев В. Е. Теория литературы: учеб. / Валентин Евгеньевич Хализев. – М.: Высш. шк., 1999. – 398 с.
- Храпченко М. Б. Собр. соч.: в 4 т. – М.: Худож. лит., 1980-1982 – Т. 4. Художественное творчество, действительность, человек. – 1982. – 479 с.
- Якобсон Р. «Кошки» Шарля Бодлера / Р. Якобсон, К. Леви-Стросс // Структурализм: «за» и «против». – М., 1975. – С. 231-255.
- Якобсон Р. Лингвистика и поэтика / Р. Якобсон; [пер. с англ. И.А. Мельчука] // Структурализм: «за» и «против». – М., 1975. – С. 193-230.
- Якобсон Р. Поэзия грамматики и грамматика поэзии / Роман Якобсон // Семиотика. – М.: Радуга, 1983. – С. 462-482.

2. МОДУЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ

п / п	Зміст модулю	Кількість годин			
		Лекції	Практичні	Самостійна робота	Примітки
1.	Структуралізм. Основні категорії структуралізму.	2			
2.	Ліричний твір у ракурсі структуральної поетики.	2			
3.	Парадигматика, синтагматика, композиція художнього тексту (за Юрієм Лотманом).	2	2		
4.	Два принципи оповіді Цветана Годорова.	2			
5.	Оповідний дискурс Жерара Женетта.	2			
6.	Поетика композиції Бориса Успенського.	2			
8.	Поетика відкритого твору (Умберто Еко).			2	
9.	Текстуальний аналіз Ролана Барта й проблема створення рухливого структурування тексту.		2		
10.	Психоаналітичний підхід до структури художнього твору Жака Лакана.			2	

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція № 1. Структуралізм. Основні категорії структуралізму

1. Структуралізм як літературознавча школа. Семіотика як основа структуралізму.
2. Основні категорії структуральної поетики.

ЛІТЕРАТУРА

- Виноградов В.В. Из истории изучения поэтики: [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.opojaz.ru
- Гиршман М. М. Литературное произведение: теория и практика анализа / Михаил Моисеевич Гиршман. – М.: Высш. шк., 1991. – 160 с.
- Домашенко А. В. Об интерпретации и толковании: монография / Александр Владимирович Домашенко. – Донецк: ДонНУ, 2007. – 277 с.
- Енциклопедія постмодернізму; [за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора]; пер. з англ. В. Шовкун. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 503 с.
- Жирмунский В. М. Теория литературы. Поэтика. Стилистика / Виктор Максимович Жирмунский. – Ленинград: Наука, 1977. – 407 с.
- Зарубежная эстетика и теория литературы XIX – XX веков. – М.: Изд-во

Моск. ун-та, 1987. – 511 с.

- Ковалів Ю. І. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертації: посібник / Юрій Іванович Ковалів. – К.: Твім інтер, 2009. – 460 с.
- Козлов А. С. Литературоведение Англии и США XX века / А. С. Козлов. – М.: Моск. лицей, 2004. – 256 с.
- Література. Теорія. Методологія; [пер. з польськ. С. Яковенка / упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 543 с.
- Ржевская Н. Ф. Литературоведение и критика в современной Франции: Основные направления. Методология и тенденции / Наталья Федоровна Ржевская. – М.: Наука, 1985. – 270 с.
- Скафтымов А. П. Поэтика художественного произведения / Александр Павлович Скафтымов. – М.: Высш. шк., 2007. – 535 с. (Класика літературної науки).
- Современное зарубежное литературоведение: страны Западной Европы и США: концепции и школы. – М.: ИНТРАДА, 1996. – 319 с.
- Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина XX – початок XXI ст.; [за ред. В. Моренця / пер. з пол. С. Яковенка]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 543 с.
- Томашевский Б. В. Теория литературы. Поэтика / Борис Викторович Томашевский. – М.: Аспект Пресс, 1999. – 334 с.
- Храпченко М. Б. Собр. соч.: в 4 т. – М.: Худож. лит., 1980-1982 – Т. 4. Художественное творчество, действительность, человек. – 1982. – 479 с.

Лекція № 2. Ліричний твір у ракурсі структуральної поетики

1. Поетика й поетична функція.
2. Граматика поезії (Р. Якобсон).
3. Структуральний аналіз ліричного твору в світлі міфологізму (К. Леві-Стросс).

ЛІТЕРАТУРА

- Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX веков. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 511 с.
- Леві-Стросс К. Міт і значення / Клод Леві-Стросс // Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 448-464.
- Література. Теорія. Методологія; [пер. з польськ. С. Яковенка / упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 543 с.
- Теория литературы: [учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений]: в 2 т. / под ред. Н. Д. Тмарченко. – М.: ИЦ «Академия», 2004 – Т. 1: Н. Д. Тмарченко, В. И. Тюпа, С. Н. Бройтман. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика. – 2004. – 512 с.
- Якобсон Р. «Кошки» Шарля Бодлера / Р. Якобсон, К. Леви-Стросс // Структурализм: «за» и «против». – М., 1975. – С. 231-255.

- Якобсон Р. Лингвистика и поэтика / Р. Якобсон; [пер. с англ. И.А. Мельчука] // Структурализм: «за» и «против». – М., 1975. – С. 193-230.
- Якобсон Р. Поэзия грамматики и грамматика поэзии / Роман Якобсон // Семиотика. – М.: Радуга, 1983. – С. 462-482.

Лекція № 3. Парадигматика, синтагматика, композиція художнього тексту (за Юрієм Лотманом)

1. Елементи й рівні парадигматики художнього тексту.
2. Синтагматична вісь структури тексту.
3. Композиція художнього твору.

ЛІТЕРАТУРА

- Література. Теорія. Методологія; [пер. з польськ. С. Яковенка / упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 543 с.
- Лотман Ю. М. Структура художественного текста / Ю. М. Лотман. – М.: Искусство, 1970. – 384 с.
- Лотман Ю. Текст у тексті / Юрій Лотман // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 581-595.
- Теория литературы: [учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений]: в 2 т. / под ред. Н. Д. Тмарченко. – М.: ИЦ «Академия», 2004 – Т. 1: Н. Д. Тмарченко, В. И. Тюпа, С. Н. Бройтман. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика. – 2004. – 512 с.

Лекція № 4. Два принципи оповіді Цветана Тодорова

1. Співвідношення оповіді й опису.
2. Зв'язок послідовного проходження й відношень трансформації в оповіді.
3. Типи організації оповіді (міфологічний, гносеологічний, ідеологічний).

ЛІТЕРАТУРА

- Енциклопедія постмодернізму; [за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора]; пер. з англ. В. Шовкун. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 503 с.
- Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX веков. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 511 с.
- Література. Теорія. Методологія; [пер. з польськ. С. Яковенка / упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 543 с.
- Тодоров Ц. Понятие литературы / Ц. Тодоров // Семиотика. – М.: Радуга, 1983. – С. 355-369.
- Тодоров Ц. Поняття літератури та інші есе / Цветан Тодоров; [пер. з франц. Є. Марічева]. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. – 162 с.

- Тодоров Ц. Семиотика літератури / Ц. Тодоров // Семиотика. – М.: Радуга, 1983. – С. 350-354.

Лекція № 5. Оповідний дискурс Жерара Женетта

1. Елементи оповідальності. Поняття оповіді у Ж. Женетта.
2. Категорії оповідного дискурсу: час, модальність, стан.
3. Часовий аналіз оповіді.

ЛІТЕРАТУРА

- Енциклопедія постмодернізму; [за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора]; пер. з англ. В. Шовкун. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 503 с.
- Женетт Ж. Фигури: в 2 т. / Жерар Женетт. – М.: Изд-во им. Сабашниковых, 1998. – Т. 1. – 944 с.; Т. 2. – 472 с.
- Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX веков. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 511 с.
- Література. Теорія. Методологія; [пер. з польськ. С. Яковенка / упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 543 с.
- Современное зарубежное литературоведение: страны Западной Европы и США: концепции и школы. – М.: ИНТРАДА, 1996. – 319 с.

Лекція № 6. Поетика композиції Бориса Успенського

1. «Точка зору» як проблема композиції.
2. Типи «точок зору» (план ідеології, фразеології, часопростору, психології тощо).
3. Проблеми композиції художнього тексту.

ЛІТЕРАТУРА

- Література. Теорія. Методологія; [пер. з польськ. С. Яковенка / упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 543 с.
- Теория литературы: [учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. заведений]: в 2 т. / под ред. Н. Д. Тamarченко. – М.: ИЦ «Академия», 2004 – Т. 1: Н. Д. Тamarченко, В. И. Тюпа, С. Н. Бройтман. Теория художественного дискурса. Теоретическая поэтика. – 2004. – 512 с.
- Успенский Б. Поэтика композиции: Структура художественного текста и типология композиционной формы / Б. Успенский. – СПб.: Азбука, 2000. – 348 с.

3. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1. Структура тексту ліричного твору

1. Поняття «текст» в розумінні Ю. Лотмана. (за працею «Структура художнього тексту»)
2. Робота з ліричним твором:
  - а) здійснити аналіз елементів й рівнів парадигматики художнього ліричного тексту М. Кіяновської «Страшно, Господи...»;
  - б) виявити специфіку синтагматичної осі структури поезії «Я сон в собі...»;
  - в) визначити особливості композиції ліричних творів «Страшно, Господи...», «Я сон в собі...».

ЛІТЕРАТУРА

- Лотман Ю. М. Структура художественного текста / Ю. М. Лотман. – М.: Искусство, 1970. – 384 с.

***

- Кіяновська М. Дещо щоденне: [збірка поезій] / Маріянна Кіяновська. – К.: Факт, 2008 – 64 с.

Практичне заняття № 2. Текстуальний аналіз Ролана Барта

1. Твір і текст: розмежування понять.
2. Код як понадтекстуальна організація системи значень.
3. Принципи текстуального аналізу.
4. Ідеологія і конотація тексту.
5. Здійснити текстуальний аналіз новели Ольги Деркачової «Придумати смерть».

ЛІТЕРАТУРА

- Барт Р. Від твору до тексту / Ролан Барт // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 491-496.
- Барт Р. Нулевая степень письма / Р. Барт // Семиотрика. – М.: Радуга, 1983. – С. 306-349.
- Барт Р. Текстуальний аналіз «Вальдемара» Е. По / Р. Барт // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 497-524.
- Барт Р. S/Z / пер. с фр. 2-е изд., испр.; под ред. Г. К. Косикова / Ролан Барт. – М.: Эдиториал УРСС, 2001. – 232 с.
- Косиков Г. К. Идеология. Коннотация. Текст // див.: як вступна стаття до «S/Z» Р. Барта.
- Література. Теорія. Методологія; [пер. з польськ. С. Яковенка / упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 543 с.

***

- Деркачова О. Оповідання / Ольга Деркачова // Кур'єр Кривбасу. – 2008. – № 226-227. – С. 48-58.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Карта самостійної роботи студента

Види самостійної роботи	Термін виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
Підготовка до практичного заняття	вересень – жовтень	Відповіді на практичних	20
Аналіз за допомогою структуралістських технологій (творча робота)	грудень	Письмова робота, що перевіряється викладачем	60
Підготовка самостійного навчального матеріалу	листопад	Перевірка конспектів	20
Загальна кількість балів за СРС			100

4.2. Питання і література для самостійного опрацювання навчального матеріалу

Тема № 1. Поетика відкритого твору (Умберто Еко)

1. Відкритий твір як культурне й літературознавче явище.
2. Відкритість художнього твору й інтерпретація.
3. Надінтерпретація текстів: поняття інтерпретаційного критерію.

ЛІТЕРАТУРА

- Еко У. Поетика відкритого твору / Умберто Еко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 525-538.
- Еко У. Реторика та ідеологія / У. Еко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 539-548.
- Еко У. Надінтерпретація текстів / У. Еко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 549-563.
- Еко У. Поміж автором і текстом / У. Еко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 564-580.
- Енциклопедія постмодернізму; [за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора]; пер. з англ. В. Шовкун. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 503 с.
- Современное зарубежное литературоведение: страны Западной Европы и США: концепции и школы. – М.: ИНТРАДА, 1996. – 319 с.

Тема № 2. Психоаналітичний підхід до структури художнього твору Жака Лакана

1. Структуралістські погляди Ж. Лакана.
2. Симбіоз психоаналізу і структуралізму в підході до культурних явищ.

ЛІТЕРАТУРА

- Енциклопедія постмодернізму; [за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора]; пер. з англ. В. Шовкун. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 503 с.
- Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX веков. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 511 с.
- Лакан Ж. Избранное: [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.lacan.narod.ru
- Література. Теорія. Методологія; [пер. з польськ. С. Яковенка / упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької]. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 543 с.
- Современное зарубежное литературоведение: страны Западной Европы и США: концепции и школы. – М.: ИНТРАДА, 1996. – 319 с.

4.3. Індивідуальна робота й 4.4. Завдання до заліку

Картка № 1. Граматика поезії (на прикладі ліричного твору Тараса Федюка)

1. Поезія в розумінні Р. Якобсона.
2. Аналіз з позиції літературознавчої граматики безобразного ліричного твору Т. Федюка «а після всього ти прийдеш...».

ЛІТЕРАТУРА

- Якобсон Р. Поэзия грамматики и грамматика поэзии / Роман Якобсон // Семиотика. – М.: Радуга, 1983. – С. 462-482.
- Якобсон Р. Что такое поэзия? // Язык и бессознательное / пер. с англ., фр., К. Голубович, Д. Епифанова, Д. Кротовой, К. Чухрукидзе, В. Шеворошкина; составл., вст. слово К. Голубович и др. / Р. Якобсон. – М.: Гнозис, 1996. – С. 105-118.

***

- Федюк Т. Обличчя пустелі: [вірші] / Тарас Федюк. – К.: Факт, 2005. – 142 с.
- Федюк Т. Таємна ложа: [вірші] / Т. Федюк. – Львів: Кальварія, 2003. – 160 с.
- Федюк Т. Трансністрія: [збірка поезій] / Т. Федюк. – К.: Факт, 2007. – 108 с.

Картка № 2. Горизонтальний зріз у міфологічному корпусі (ліричний твір Івана Андрусяка)

1. Способи членування художнього тексту ліричного твору.
2. Здійснити членування усіх типів, за зразком «Кішок» Ш. Бодлера, у поезії І. Андрусяка «сердечка крил, здається, симетричні...».

ЛІТЕРАТУРА

- Якобсон Р. «Кошки» Шарля Бодлера / Р. Якобсон, К. Леви-Стросс // Структурализм: «за» и «против». – М., 1975. – С. 231-255.

***

- Андрусяк І. Писати мисліте: [збірка поезій] / Іван Андрусяк. – К.: Факт, 2008. – 128 с.

Картка № 3. «Відкритий твір»: специфіка явища

1. Співвідношення понять «відкритий твір» і «відсутня структура».
2. Довести «відкритість» художнього твору на прикладі з сучасної української літератури (один твір за власним вибором).

ЛІТЕРАТУРА

- Еко У. Поетика відкритого твору / У. Еко // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 525-538.
- Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию / У. Эко. – ТОО ТК «Петрополис», 1998. – 432 с.

Картка № 4. Два принципи оповіді в «Ельзі» Олега Солов'я

1. Поняття «структура», «функція», «дискурс» в контексті літератури.
2. Виявити дію принципів послідовності й трансформації оповіді в епічному творі О. Солов'я «Ельза».

ЛІТЕРАТУРА

- Тодоров Ц. Понятие литературы / Ц. Тодоров // Семиотика. – М.: Радуга, 1983. – С. 355-369.

***

- Соловей О. Ельза: [роман, повість, новела]. – Харків: Треант, 2010. (або: www.inlit.com.ua)

Картка № 5. Категорії оповідного дискурсу Ж. Женетта

1. Межі оповідальності: дієгесис / мімесис, оповідь / опис, оповідь / дискурс.
2. Здійснити часовий аналіз оповіді в новелі О. Зав'язкіна «Туберкульоза» чи Л. Демської «Сонце кориди» (або будь-який твір сучасної української літератури на вибір).

ЛІТЕРАТУРА

- Женетт Ж. Фигуры: в 2 т. / Жерар Женетт. – М.: Изд-во им. Сабашниковых, 1998. – Т. 2. – 472 с.

***

- Демська Л. Сонце кориди: [новела] / Леся Демська; Зав'язкін О. Туберкульоза: [новела] / Олег Зав'язкін // www.kalmiyus.h1.ru

Картка № 6. «Точка зору»: дослідження структури художньої прози

1. Проблеми композиції художнього тексту.
2. Виявити типи точок зору в оповіданні Т. Малярчук «Я і моя священна корова».

ЛІТЕРАТУРА

- Успенский Б. Поэтика композиции: Структура художественного текста и типология композиционной формы / Б. Успенский. – СПб.: Азбука, 2000. – 348 с.

***

- Малярчук Т. Згори вниз: книга страхів / Таня Малярчук. – Харків: Фоліо, 2006. – 220 с.

Картка № 7. Структурний психоаналітичний підхід до новел Юрка Покальчука

1. Психоаналітичні явища з погляду Ж. Лакана: гомосексуальність, паранойя. Значення «фалосу».
2. Здійснити інтерпретацію оповідань і новел Ю. Покальчука з позицій структурного психоаналітичного підходу (*твір один на вибір: «Едіп народився в Дрогобичі», «Блакитне сонце», «Те, що на споді», «З других рук» або кілька на власний вибір*)

ЛІТЕРАТУРА

- Лакан Ж. Значение фаллоса: [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.lacan.narod.ru
- Лакан Ж. Психоз и другой: [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.lacan.narod.ru

***

- Покальчук Ю. Час прекрасний: [повіді та оповідання] / Юрій Покальчук. – Харків: Фоліо, 2002. – 655 с.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОЧНОГО, МОДУЛЬНОГО, ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

5.1. Система оцінювання академічних досягнень студентів за 100-бальною шкалою (залік)

Заліковий модуль 1 (max 100 балів)			
Організаційно-навчальна робота студента в аудиторії	Індивідуальна робота. Самостійна робота	Залікова модульна робота 1	Загальна кількість балів
1	2	3	4
40	60	-	100

5.2. Критерії оцінювання знань із курсу

Додаються у кінці навчально-методичного видання.

5.3. Питання й завдання до заліку

Залік відбувається у формі задачі індивідуально-творчих робіт і їхнього зарахування. За умови, коли індивідуально-творча робота написана на незадовільний бал, студент пише тестування за прослуханим курсом.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

90-100 балів

- дотримання всіх вимог до курсу, спецкурсу: відвідування занять, виконання завдань, активна й плідна участь у бесідах, практичних, лабораторних заняттях;
- високий рівень знань з історії української літератури, теорії літератури;
- вміння аналізувати тексти художніх творів трьох літературних родів із урахуванням їхньої специфіки, порівнювати, віднаходити літературні паралелі;
- володіння літературознавчою термінологією, категоріями й вміння доречно їх застосовувати;
- послідовний, аргументований виклад матеріалу з дотриманням всіх вимог до його оформлення;
- вільне володіння нормами сучасної української літературної мови.

75-89 балів

- дотримання всіх вимог до курсу: відвідування занять, виконання завдань, активна й плідна участь у бесідах, практичних заняттях;
- достатній рівень знань з історії української літератури, теорії літератури;
- вміння аналізувати тексти художніх творів трьох родів із урахуванням їхньої специфіки, порівнювати, віднаходити літературні паралелі;
- володіння літературознавчою термінологією, категоріями;
- виклад матеріалу з дотриманням всіх вимог до його оформлення;
- вільне володіння нормами сучасної української літературної мови.

Допускаються несерйозні неточності у викладі матеріалу та використанні понятійного апарату.

60-74 балів

- дотримання не всіх вимог курсу: посередня участь у роботі колективу;
- низький рівень знань з історії української літератури, теорії літератури;
- вміння аналізувати тексти художніх творів не на всіх рівнях;
- недостатнє володіння літературознавчою термінологією;
- виклад матеріалу з дотриманням не всіх вимог до його оформлення;
- посереднє володіння нормами сучасної української літературної мови.

35-59 балів

- недотримання вимог курсу;
- дуже низький рівень знань з історії літератури і теорії літератури;
- невміння аналізувати тексти художніх творів;
- слабо володіє літературознавчою термінологією;
- посереднє володіння нормами сучасної української літературної мови.

1-34 бали

- недотримання вимог курсу;
- дуже низький рівень знань з історії й теорії літератури;
- невміння аналізувати тексти художніх творів;
- не володіє літературознавчою термінологією;
- не володіє нормами сучасної української літературної мови.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З КУРСІВ

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ

1. Схема цілісності художнього твору така:
  - а) зміст + форма;
  - б) автор + текст;
  - в) автор + текст + герой;
  - г) духовний поетичний світ + матеріальний текст.

2. Поезію / прозу розрізняють як:
  - а) жанри;
  - б) типи поетичного мовлення;
  - в) роди;
  - г) мовленнєві жанри.

3. Текст у літературознавчому розумінні – це:
  - а) зовнішня матеріальна даність художнього твору;
  - б) те саме, що й художній твір;
  - в) тип художнього цілого;
  - г) система знаків, що характеризуються зв'язністю, цілісністю, відмежованістю.

4. Зміст художнього твору – це:
  - а) те, про що йдеться у творі;
  - б) життєва основа твору;
  - в) органічна єдність відображення, осмислення й оцінки дійсності;
  - г) те саме, що й сюжет.

5. Форма художнього твору передбачає:
  - а) що кожен засіб і прийом у творі виконує певну функцію;
  - б) складові твору;
  - в) наявність прийомів;
  - г) техніку оперування літературно-художніми засобами.

6. Художній світ – це:
  - а) світ героїв твору;
  - б) об'єкт висловлення + суб'єкт висловлення + адресат;
  - в) те саме, що й дійсний світ;
  - г) сюжет і фабула.

7. Такі ознаки, як умовний характер дійсності, складна система, додаткові значення одиниць твору, естетичний вплив на адресата, є ознаками:
  - а) єдності літературного твору;

- б) форми літературного твору;
- в) змісту літературного твору;
- г) художності літературного твору.

8. Опис, аналіз, інтерпретація – це:

- а) методи;
- б) шляхи;
- в) принципи прочитання;
- г) аспекти.

9. Аналіз – це процедура:

- а) розчленування цілісного літературного твору на компоненти, розгляду кожного з них окремо й у взаємозв'язках;
- б) поглиблення смислу образу за допомогою інших смислів;
- в) розгляду загальної сукупності текстових масивів;
- г) пошуку зв'язків літературного твору з позалітературними фактами.

10. Філологічний аналіз художнього твору передбачає:

- а) взаємодію лінгвістичного й стилістичного підходів до нього;
- б) взаємодію цілісного й стилістичного підходів до нього;
- в) взаємодію лінгвістичного й цілісного підходів до нього;
- г) взаємодію лінгвістичного й літературознавчого підходів до нього.

11. Спосіб вивчення літератури на підставі виявлення її зв'язку з життєписом того чи іншого письменника – це:

- а) естетичний метод;
- б) соціологічний метод;
- в) біографічний метод;
- г) формальний метод.

12. Пообразний шлях аналізу ґрунтується на:

- а) системі мотивів;
- б) системі образів-характерів;
- в) системі повторів;
- г) системі композиційних деталей.

13. Пафос літературного твору – це:

- а) обрані письменником соціально-історичні характери в їхній взаємодії;
- б) найбільш істотні для автора властивості й сторони відбитих характерів;
- в) ідейно-емоційне ставлення письменника до зображених соціальних характерів;
- г) утвердження величі подвигу окремого героя.

14. До літературних родів належать:
- а) епіка, роман, ліро епос;
  - б) лірика, епіка, драма;
  - в) оповідання, ода, лірика;
  - г) комедія, епіка, лірика.
15. Усі компоненти суб'єктної структури ліричного твору в рядку:
- а) ліричний герой, ліричне «я»;
  - б) суб'єкт рольової лірики, ліричний персонаж;
  - в) ліричний суб'єкт, ліричний оповідач;
  - г) ліричний оповідач, суб'єкт рольової лірики, ліричний герой, ліричне «я».
16. Модель ліричного сюжету така:
- а) вихідна ситуація – внутрішній розлад – віднайдення цілісності;
  - б) зав'язка – кульмінація – розв'язка;
  - в) не існує такої моделі;
  - г) відсутність переживання – поява переживання.
17. Ідея дорівнює:
- а) тематиці;
  - б) проблематиці;
  - в) змісту;
  - г) пафосу.
18. Ідейно-образний рівень, за М. Гаспаровим, – це:
- а) лексика, синтаксис;
  - б) метрика, ритміка, рима, строфіка;
  - в) фоніка, звукописи;
  - г) ідеї та емоції, образи й мотиви.
19. У ліричних творах визначають такі метафоричні архетипи:
- а) дому, дороги, степу;
  - б) природний, епічний, землеробства;
  - в) життя, смерті, любові;
  - г) битви, подорожі, матері.
20. Інтеріоризація – це:
- а) перехід від внутрішнього світу до зовнішнього;
  - б) перехід від зовнішніх вражень до внутрішнього світу суб'єкта вірша;
  - в) синонім паралелізму;
  - г) ступінь закритості внутрішнього світу ліричного героя.

21. Жанри лірики:

- а) мадригал, романс, епітафія, гімн;
- б) співомовка, балада, поема, байка;
- в) пісня, канцона, ескіз, нарис;
- г) еклога, панегірик, етюд, акварель.

22. Шкільний аналіз ліричного твору не передбачає розгляду:

- а) ідейного змісту;
- б) структури вірша;
- в) культурно-історичного коментаря;
- г) композиційно-мовленнєвого аспекту.

23. Організує початок епічного твору:

- а) почуття й осмислення почуття;
- б) суб'єктно-об'єктне;
- в) оповідь про героїчні події;
- г) виклад подій персонажів, їх долі.

24. Результат взаємодії у літературному процесі художніх і нехудожніх жанрів – це:

- а) жанр;
- б) жанрова форма;
- в) рід;
- г) літературний засіб.

25. Сюжет і фабула характеризують:

- а) подію, що викладається;
- б) подію викладу;
- в) зовнішню подію;
- г) внутрішню подію.

26. Ядерними типами оповіді в епічному творі є:

- а) оповідь від 2 особи, від 1 особи;
- б) оповідь від 3 особи, від 2 особи;
- в) оповідь від 1 особи, від 3 особи;
- г) оповідь від 3 особи.

27. Інтертекстуальність – це:

- а) назви, що відсилають до іншого твору;
- б) пародіювання чужого твору;
- в) переказ чужого твору;
- г) співвіднесеність одного художнього твору з іншим, що визначає його смислову повноту й семантичну множинність.

28. Назва роману О. Уляненка «Сталінка» виконує функцію:
- а) вираження авторської позиції;
  - б) узагальнення;
  - в) виділення наскрізного образу через хронотоп;
  - г) характерологічну.
29. Головна частина в характеристиці художнього образу-персонажа в школі:
- а) характеристика персонажа в системі образів;
  - б) характеристика персонажа з точки зору автора;
  - в) характеристика персонажа як певного соціального типу, його світогляду, почуттів;
  - г) характеристика мовної партії персонажа.
30. Уособлення – тип:
- а) метафори;
  - б) метонімії;
  - в) паралелізму;
  - г) символу.
31. «Маленький слон» – це:
- а) епітет;
  - б) метафора;
  - в) синекдоха;
  - г) оксюморон.
32. Образний вислів, у якому слово чи група слів набуває значення, протилежне основному:
- а) перифраз;
  - б) асоціонізм;
  - в) іронія;
  - г) катахреза.
33. Клімакс, анти клімакс, епаналепсис – це види:
- а) градації;
  - б) ампліфікації;
  - в) еліпса;
  - г) антитези.
34. «що губиться – то майже як до губ; / що вирветься – то майже як губами» (І. Андрусяк). Вживана у цих рядках риторична фігура:
- а) кільце;
  - б) епіфора;
  - в) епістрофа;
  - г) анафора.

35. Риторична фігура асиндетон представлена у рядку:
- а) «напевно це не так уже й суттєво / які за рогом будуть береги...»;
  - б) «і цей ґратований квадрат, / і рух у певному форматі...»;
  - в) «лиши мені мою самотність / і кілька цих улюблених книжок...»;
  - г) «Неділя. Трійця. Вихідний...» (О. Соловей).
36. «за байбаракком байбарак / шуми, байраче / до тих, хто викопав навзнак / ярмо козаче...» (І. Андрусяк). Лейтмотивна інструментовка:
- а) [б], [ч];
  - б) [а], [б];
  - в) [р], [а];
  - г) [б], [а], [р].
37. Тип рими у строфі: «Цілу вічність чекав я на тебе, / все безглузде своє життя. / Все дивився як падало з неба / щось вагоме, немов каяття» (О. Соловей):
- а) жіноча / чоловіча, точна, відкрита;
  - б) жіноча / чоловіча, точна, закрита;
  - в) дактилічна, неточна, відкрита;
  - г) чоловіча, точна, відкрита.
38. Римування (див. 37):
- а) суміжне;
  - б) перехресне;
  - в) кільцеве;
  - г) неримований.
39. Тип строфи (див. 37):
- а) терцет;
  - б) катрен;
  - в) секстина;
  - г) рондо.
40. Метр строфи: «а збережи тепло моїх торкань / де подорож ховається в тумани / де тіло й душу облягає твань / а втім – яка душа? – ошмаття рани» (О. Соловей):
- а) п'ятистопний хорей;
  - б) п'ятистопний ямб;
  - в) тристопний амфібрахій;
  - г) чотиристопний ямб.
41. Тип ліричного суб'єкта у творі: «Заирни в мої очі осінні, / і не згадуй мене таким. / По короткім оцім прозрінні / крематорій бува і дим. //

Доторкнись до моїх артерій, стережися лише обпектись. / Я прийшов із донецьких прерій / і пропав, але ти не журись. // Ще згадай мене якимсь надвечір, / і я прийду до тебе у снах. / У майбутній загірній мечеті / нас з тобою з'єднає Аллах» (О. Соловей):

- а) ліричний оповідач;
- б) ліричне «я»;
- в) герой рольової лірики;
- г) ліричний герой.

42. Провідний мотив ліричного твору (див. 41):

- а) суму;
- б) розлуки та єднання;
- в) любові;
- г) незгоди.

43. Сюжетний компонент цілісності «я» виражений у рядку (див. 41):

- а) «Доторкнись до моїх артерій...»;
- б) «Я прийшов із донецьких прерій...»;
- в) «...і я прийду до тебе у снах...»;
- г) «...нас з тобою з'єднає Аллах».

44. Стиль ліричного твору (див. 41):

- а) дієслівний;
- б) іменний;
- в) не залежить від частин мови;
- г) дієслівно-іменний.

45. Спосіб розвитку теми у ліричному творі (див. 41):

- а) у формі порівняння;
- б) у формі паралелізму;
- в) через перерахувальні конструкції;
- г) у формі періоду.

46. В основі ліричного твору: «два осінні / дні / вглибині / як камінці / в ріці / їм би дожити і добіліти хоча б до Різдва...» (Т. Федюк):

- а) звукові асоціації;
- б) паралелізм;
- в) метонімія;
- г) метафора.

47. Епічні жанри перераховані в рядку:

- а) поема, притча, сатира, водевіль;
- б) новела, ескіз, нарис, оповідання;
- в) байка, фарс, епопея, казка;

г) шкільна драма, повість, канцона, шкіц.

48. Модернізм, авангардизм, постмодернізм – це:

- а) метод;
- б) стиль;
- в) напрям;
- г) прийом.

49. Імпресіонізм, символізм, футуризм – це:

- а) стильова течія;
- б) стильовий напрям;
- в) художній метод;
- г) авторська техніка.

50. Основні засади художнього твору:

- а) форма і зміст;
- б) істина, добро, краса;
- в) іронія, гумор, сатира;
- г) героїка, трагізм, елегізм.

Ключ:

1. г	11. в	21. а	31. г	41. г
2. б	12. б	22. г	32. в	42. б
3. а	13. в	23. г	33. а	43. г
4. в	14. б	24. б	34. б	44. а
5. а	15. г	25. а	35. г	45. г
6. б	16. а	26. в	36. г	46. а
7. г	17. в	27. г	37. а	47. б
8. в	18. г	28. в	38. б	48. в
9. а	19. б	29. в	39. б	49. а
10. г	20. б	30. а	40. б	50. б

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

1. Структуралізм зосереджується на:

- а) дослідженні явищ культури як структур;
- б) вивченні форми художнього твору;
- в) розробці теорії порівняльного аналізу літературного твору з іншими творами мистецтва;
- г) з'ясуванні актуальних проблем літературознавства початку ХХІ ст.

2. Семіотика – це:

- а) наука про знаки і не-знаки;

б) наука про структуру культурних явищ;
в) наука про знакові об'єкти й знакові суб'єкти;
г) наука про мовні знаки, що розглядає мову як впорядковану від найпростіших до найскладніших рівнів систему з наявним у ній тісним взаємозв'язком внутрішніх компонентів.

3. Мова щодо літератури виступає:

- а) первинною знаковою моделлю;
- б) вторинною знаковою моделлю;
- в) означником;
- г) означуваним.

4. Іманентизм – це підхід до тексту, при якому:

- а) текст розглядається як світ;
- б) текст розглядається як самостійне складним чином організоване ціле, що має свої рівні й породжує значення;
- в) текст розглядається як неререферентний знак;
- г) текст розглядається як матеріальний вияв твору.

5. У структуралістів поетика розглядається з точки зору:

- а) філологічного аналізу;
- б) лінгвістичного аналізу;
- в) семіотичного аналізу;
- г) стилістичного аналізу.

6. Поняття «структуралізм» запровадив:

- а) В. фон Гумбольдт;
- б) Р. Якобсон;
- в) К. Леві-Строс;
- г) Ю. Тиньянов.

7. Семіотично-комунікативна тенденція в структуралізмі передбачає:

- а) вироблення адекватного опису наративних структур;
- б) створення теорії мовленнєвих актів в опозиції «текст – читач»;
- в) вироблення методики аналізу граматики оповіді;
- г) створення моделі, призначеної описувати мовленнєву й наративну компетенції.

8. Знак має в своїй структурі:

- а) означник, означуване, відношення між ними;
- б) ім'я й не-ім'я;
- в) ім'я й комунікативне поле;
- г) означник і код.

9. У розрізі семіотики поетика розглядає літературний текст як:
- а) кількаієрархічне утворення, елементи якого взаємопов'язані;
  - б) складний знак, що має проміжні ланки, між темою та словесним утіленням;
  - в) структуру з елементами, що консоліднуються;
  - г) ідейний зміст + форма.
10. Мовленнєва подія складається з таких компонентів:
- а) зі слів і речень;
  - б) із синтагматичного і парадигматичного рівнів;
  - в) із дій комуніканта;
  - г) з адресата, адресанта, контексту, повідомлення, коду, контакту.
11. Носієм ідейного змісту в безобразному ліричному творі виступає:
- а) римування;
  - б) граматичний лад;
  - в) тип строфи;
  - г) метафорика.
12. У безобразній поезії паралелізм слугує:
- а) стрижнем до автоматичного, безсюжетного нанизування парних формул;
  - б) нічим не слугує;
  - в) основою контрасту;
  - г) ґрунтом порівняння.
13. Для проведення аналізу ліричного твору з позицій граматичного літературознавства до уваги беруться:
- а) категорії тексту;
  - б) класифікація голосних;
  - в) граматичні категорії;
  - г) діалектні особливості мови.
14. Категорія частин мови (займенника), на думку Р. Якобсона, у безобразному ліричному творі визначає:
- а) дійових осіб ліричного твору;
  - б) адресата послання;
  - в) адресанта послання;
  - г) основний мотив поезії.
15. Конструкцію з твору О. Пушкіна «Я вас любил, так искренно, так нежно / Как дай Вам Бог...» Р. Якобсон визначає як:
- а) метафору;
  - б) метонімію;

- в) контраст між двома моментами драматичного розвитку;
- г) хіазм.

16. Основними рисами відкритого твору є:

- а) рух і плинність;
- б) незавершеність і рух;
- в) плинність і синтетизм;
- г) незавершеність і синкретизм.

17. У. Еко розрізняє два типи творів:

- а) відкриті й фізично завершені;
- б) відкриті й закриті;
- в) ліричні й епічні;
- г) віршовані й прозові.

18. Основною ознакою відкритого твору є:

- а) він доступний пересічному читачу;
- б) він містить можливості різних трактувань;
- в) він перекладається на кілька мов;
- г) він будується з простих речень.

19. За яких умов відкритий твір стає завершеним:

- а) коли автор ставить крапку в написанні;
- б) коли читач дочитує останню сторінку;
- в) в ту мить, коли книжка ставиться на полицю;
- г) тоді, коли інтерпретатор ним естетично насолоджується.

20. «Споживати твір» означає:

- а) читати його;
- б) переказувати його;
- в) інтерпретувати його;
- г) визначати його ідейний зміст.

21. Безпосередній вияв «відкритості» спостерігається в:

- а) Середньовіччі;
- б) Бароко;
- в) Античності;
- г) класицизмі.

22. Вияв усвідомленої поетики відкритого твору знаходимо в:

- а) символізмі;
- б) реалізмі;
- в) романтизмі;
- г) футуризмі.

23. Основним інструментом двозначності є:
- а) символ;
  - б) гра слів;
  - в) алегорія;
  - г) синекдоха.
24. Провідна роль у поезиці відкритого твору надається:
- а) автору;
  - б) герою;
  - в) оповідачу;
  - г) читачу.
25. «Твір у русі» – це твір, що:
- а) складається з суцільної тропіки;
  - б) має ритм вірша;
  - в) безперервно творить свій обсяг і розмір;
  - г) не має визначеного часопростору.
26. Синонімом до поняття «герметична семіоза» є термін:
- а) образ;
  - б) знак;
  - в) інтерпретаційний критерій;
  - г) текст.
27. В основі критерію подібності субстанції лежить:
- а) людина як мікроскопічний образ макрокосму;
  - б) лічення до десяти як назви десятиох заповідей;
  - в) довільність;
  - г) ім'я.
28. У концепції У. Еко читач має такі вияви:
- а) реальний та ідеальний;
  - б) ідеальний та емпіричний;
  - в) зразковий і реальний;
  - г) зразковий та емпіричний.
29. Текст, за Р. Бартом, – це:
- а) частина книжкового простору;
  - б) поле методологічних змагань;
  - в) те саме, що й твір;
  - г) матеріальна даність твору.
30. Код – це:

- а) ключ до прочитання твору;
- б) ключове слово твору;
- в) те саме, що й ідейний зміст;
- г) понадтекстуальна організація системи значень.

31. В якому рядку перелічені підкоди культурного коду:

- а) науковий, реторичний, хронологічний, соціоісторичний;
- б) науковий, реторичний, символічний, хронологічний;
- в) науковий, акціональний, хронологічний, соціоісторичний;
- г) хронологічний, реторичний, науковий, фатичний.

32. Акціональний код:

- а) окреслює ті зв'язки у тексті, що констатуються як звернення до адресата;
- б) містить усі соціальні правила мовлення;
- в) підтримує принцип гіпотези й експериментування;
- г) підтримує фабульний каркас розповіді.

33. Ідеологію часу визначає:

- а) соціоісторичний код;
- б) символічний код;
- в) хронологічний код;
- г) металінгвістичний код.

34. Код загадки має такі елементи:

- а) формулювання та розгортання;
- б) появи та розгортання;
- в) висування та розгортання;
- г) висування та формулювання.

35. Текстуальний аналіз застосовують до:

- а) письмових розповідей;
- б) усних розповідей;
- в) фольклору;
- г) міфів.

36. Предметом текстуального аналізу є:

- а) вияв кодів;
- б) створення рухливого структурування тексту;
- в) визначення лексій;
- г) поділ тексту на дії.

37. Лексія – це:

- а) одиниця розгортання дії;

- б) одиниця оповіді;
- в) одиниця читання;
- г) одиниця композиції.

38. Код лексії № 1 «Правда про те, що трапилося з містером Вальдемаром»:

- а) хронологічний;
- б) соціоісторичний;
- в) науковий;
- г) загадки.

39. Символічний код, за Р. Бартом, реалізований в оповіданні Е. По поняттям:

- а) життя;
- б) свято;
- в) факт;
- г) смерть.

40. На думку Ц. Тодорова, два принципи оповіді є такі:

- а) опис і розповідь;
- б) зв'язок послідовного проходження й трансформація;
- в) оповідь від 1 особи та від 3 особи;
- г) перспекція й ретроспекція.

41. Оповідь вимагає:

- а) спільностей;
- б) статичності;
- в) змін і відмінностей;
- г) динаміки.

42. Оповідь й опис розрізняються на ґрунті:

- а) часовості;
- б) модальності;
- в) стану;
- г) особовості.

43. Аналіз казки Ц. Тодоровим містить обов'язкових елементів:

- а) чотири;
- б) п'ять;
- в) шість;
- г) сім.

44. Зв'язок послідовного проходження – це зв'язок:

- а) хаотичний;
- б) причинно-наслідковий;

- в) причиновий;
- г) наслідковий.

45. Існують такі типи організації оповіді:

- а) фразеологічний, міфологічний, ідеологічний;
- б) ідеологічний, фізіологічний, міфологічний;
- в) міфологічний, гносеологічний, ідеологічний;
- г) міфологічний, гносеологічний, екзистенційний.

46. Подія в формі пророкування організована як:

- а) міфологічна;
- б) ідеологічна;
- в) не є формою, що здатна до організації;
- г) гносеологічна.

47. Прийом «потроєння» в оповіді є прийомом:

- а) трансформації;
- б) ретардації;
- в) конотації;
- г) сигніфікації.

48. Ідеологічний тип побудови оповіді створюється:

- а) подією;
- б) абстрактним правилом;
- в) дією;
- г) вчинками героїв.

49. Оповідний дискурс існує за такої умови:

- а) коли є історією;
- б) коли є нарацією;
- в) коли розповідає певну історію;
- г) коли є сюжет.

50. Вивчення відношень між часом історії й часом оповіді відбувається в аспектах:

- а) порядку, тривалості, повторюваності;
- б) повторюваності й порядку;
- в) порядку й тривалості;
- г) тривалості й повторюваності.

51. Анахронії – це:

- а) недоліки композиції художнього твору;
- б) часові зсуви в сюжеті;
- в) псевдочас;

г) різні форми невідповідності між порядком історії й порядком оповіді.

52. Пролепсис – прийом, що полягає в:

- а) передуманні тієї точки історії, в якій знаходимося;
- б) випереджувальній розповіді про певну пізнішу подію;
- в) затримці розповіді;
- г) перериваннях розповіді.

53. Засіб переходу між двома сценами – це:

- а) еліпсис;
- б) пауза;
- в) резюме;
- г) темп.

54. У художньому творі області вияву точок зору (план), за Б. Успенським, такі:

- а) ідеології, фразеології, часопростору, психології;
- б) якості, кількості, ідеології, фразеології;
- в) абстракції, психології, часопростору, ідеології;
- г) нейтралізації, психології, ідеології, фразеології.

55. Твір, у якому різні точки зору не підпорядковані одна одній, але подані як рівноцінні, називається:

- а) стереофонічним;
- б) поліфонічним;
- в) ієрархічним;
- г) кількарівневим.

56. План, у якому автор описує різних героїв різними мовами, – це:

- а) план ідеології;
- б) план психології;
- в) план часопростору;
- г) план фразеології.

57. Точку зору в плані часопростору характеризують:

- а) монтаж і панорама;
- б) місце й перспектива, простір;
- в) опис і пейзаж;
- г) вертикальний і горизонтальний простори.

58. Точка зору «пташиного польоту» – це:

- а) всеохопний опис певної сцени;
- б) фіксування певної деталі;

- в) опис значної події;
- г) зображення маленьких об'єктів.

59. Опертя авторської точки зору на ту чи іншу індивідуальну свідомість характеризує:

- а) план ідеології;
- б) план психології;
- в) план фразеології;
- г) план часопростору.

60. Психоаналітичний підхід до твору спирається на праці:

- а) Ю. Лотмана;
- б) Р. Барта;
- в) У. Еко;
- г) Ж. Лакана.

Ключ:

1. а	11. б	21. б	31. а	41. в	51. г
2. г	12. а	22. а	32. г	42. а	52. б
3. а	13. в	23. б	33. в	43. б	53. в
4. б	14. а	24. г	34. г	44. б	54. а
5. в	15. в	25. в	35. а	45. в	55. б
6. г	16. б	26. в	36. б	46. г	56. г
7. б	17. а	27. а	37. в	47. а	57. б
8. а	18. б	28. г	38. г	48. б	58. а
9. б	19. г	29. б	39. г	49. в	59. б
10. г	20. в	30. г	40. б	50. а	60. г